

EASHW TIPS – ONDERZOEK MET MINDERJARIGEN

Bij onderzoek met minderjarigen (jonger dan 18 jaar) is er een beduidend verschil tussen anoniem en niet-anoniem onderzoek.

Twijfel je over de anonimiteit van je studie: kijk dan zeker ook de informatie over Herkenbaarheid, Anonimiteit en Pseudonimiteit na op onze website. We starten eerst met de rechten van de minderjarige deelnemers zelf: ook zij hebben recht om al dan niet toe te stemmen tot deelname.

NIEUW – BEWIJS VAN GOED GEDRAG EN ZEDEN BIJ STUDIES MET MINDERJARIGE DEELNEMERS

Bij elke studie met minderjarigen is voortaan een Bewijs van goed gedrag en zeden vereist voor:

- Iedereen die in contact komt met minderjarige deelnemers, EN
- Iedereen die met data waarin minderjarigen herkenbaar zijn in contact komt.

Aanvraag van Bewijs van Goed Gedrag & Zeden- Tips:

- Je vraagt dit aan bij de politie of de gemeente waarin je gedomicilieerd bent.
- Dit kan (meestal) online en duurt slechts enkele minuten alvorens je dit bewijs bekomt.
- Je kan dit document ook aanvragen bij justitie:
https://justitie.belgium.be/nl/themas_en_dossiers/documenten/documenten_aanvragen/uittrek_sel_strafregister
- Zie ook <https://www.vlaanderen.be/uittreksel-uit-het-strafregister>

GEÏNFORMEERDE TOESTEMMING VAN ELKE MINDERJARIGE DEELNEMER

Bij elke studie met minderjarigen is de geïnformeerde toestemming van de deelnemer zelf aangewezen, maar misschien niet steeds mogelijk. **We vragen maximale inspanningen te doen om ook (erg) jonge deelnemers de kans te geven toe te stemmen tot deelname.** Niemand mag ooit verplicht worden deel te nemen aan een studie.

- Zorg dat de informatie en toestemming verloopt in een **taal die de deelnemers begrijpen**.
  - Maak afzonderlijke formulieren op maar en pas het taalgebruik aan.
  - Bij erg jonge kinderen kan ook met afbeeldingen gewerkt worden. Voor inspiratie, zie: <https://childethics.com/>
  - Let wel op dat je inhoudelijke alle vereiste aspecten afdekt (zie de Informed Consent templates op onze website).
- Let op: als de geïnformeerde toestemming van de minderjarige en een ouder/voogd vereist is dan:
  - Is **deelname enkel mogelijk als alle betrokken partijen toestemmen** (deelnemer EN eventuele ouder/voogd),
  - Kunnen kinderen niet deelnemen als ze dit zelf wel willen, maar een ouder/voogd geen toestemming verleent, en
  - Kunnen kinderen niet gedwongen worden tot deelname als ze dit zelf niet willen doch een ouder/voogd wel zou wensen dat ze aan de studie deelnemen.
- Denk na over de implicaties:
  - Stel dat je een studie uitvoert in de klas, wat dan met kinderen die niet willen/mogen deelnemen: hoe zorg je dat zij zich niet gevisieerd/uitgesloten voelen?
- Tot slot: Als je merkt dat een kind tijdens de studiedeelname aangeeft niet te wensen deelnemen: staak de deelname dan zonder enige nadelige gevolgen.

7. LEEFTIJD EN NIET-ANONIEM: ZIJN DEELNEMERS JONGER DAN 18 JAAR HERKENBAAR BIJ DE VERZAMELING EN/OF VERWERKING VAN DATA?

Voor **niet-anoniem onderzoek** gelden binnen de AUHA de **EASHW-richtlijnen EN** is ook de **AVG/GDPR-wetgeving** van kracht voor de meeste studies, gezien Toestemming als rechtsgrond binnen de AUHA de norm is (voor meer informatie zie de info over Ethische en Wettelijke Toestemming op onze website).

- **Actieve en schriftelijke toestemming van iedere deelnemer en een ouder/voogd is vereist** volgens de AVG/GDPR-wetgeving voor alle onderzoek waarbij deelnemers herkenbaar zijn
- Kijk zeker de informatie over het bekomen van ethische en wettelijke toestemming na op de EASHW website, en
- Contacteer de collega's van de Privacy Commissie privacy@uantwerpen.be bij verdere vragen of twijfels.
- **AFWIJKINGEN** zijn mogelijk indien het onderzoek onder "Algemeen Belang" als rechtsgrond geplaatst wordt. Hiervoor is overleg en toestemming van de Privacy Commissie vereist. In dat geval breng je ons hiervan op de hoogte in de EASHW-aanvraag en motiveer je elke afwijking van het bekomen van schriftelijke actieve toestemming van deelnemer en ouder.

8. LEEFTIJD EN ANONIEM: REKRUTEER JE DEELNEMERS JONGER DAN 13 JAAR BIJ VOLLEDIG ANONIEM ONDERZOEK?

Voor **anoniem onderzoek** zijn enkel de **EASHW-richtlijnen** van kracht, en is het advies:

- **Bijkomende toestemming van een ouder/voogd te bekomen bij deelnemers tot en met 12 jaar.**
- Deze leeftijdsgrens werd genomen in overleg met het Kinderrechtencommissariaat en het Kenniscentrum Kinderrechten. Vanaf de leeftijd van 13 achten we de jongeren in staat om zelfstandig te kunnen beslissen of ze al dan niet deelnemen aan een studie.
- Je kan bij jongeren (13-17 jaar) opteren om de ouders in te lichten, maar ook dit is niet verplicht bij volledig anoniem onderzoek. Tevens kan dit niet steeds wenselijk zijn.
- **AFWIJKINGEN** zijn mogelijk in overleg met de EASHW-commissie.

HULPINSTANTIES VOOR KINDEREN EN JONGEREN

Soms is het nuttig om samen te werken met- of door te verwijzen naar organisaties die kinderen en jongeren kunnen bijstaan indien nodig. We lijsten hier enkele organisaties op, maar jij vertrouwen vooral op jouw expertise als onderzoeker om de meest aangewezen organisaties te selecteren voor samenwerking/doorverwijzing.

- CLB Chat: voor kinderen en ouders <https://www.clbchat.be/>
- Awel (luisterend oor voor kinderen en jongeren) <https://www.awel.be/>
- JAC (luisterend oor voor jongeren vanuit het CAW): <https://www.caw.be/jac/>
- Warme William (luisterend oor voor 0-24 jarigen) <https://www.warmewilliam.be/>
- Nupraatikerover.be is een chatbox voor minderjarigen die vragen hebben over of slachtoffer zijn van mishandeling, verwaarlozing of seksueel geweld.
- TEJO biedt gratis therapeutische begeleiding voor kinderen/jongeren tussen 10-20 <https://tejo.be/>
- tZitemzo geeft informatie en advies over kinderrechten in het algemeen en over het Belgisch jeugdrecht in het bijzonder aan kinderen, jongeren en volwassenen <https://tzitemzo.be/>
- ClickSafe Chat: preventieportaal van Child Focus voor veilig gebruik van internet - <https://childfocus.be/nl-be/Online-veiligheid/Preventieportaal-online-veiligheid>

- De Vlaamse Overheid geeft een overzicht van diverse hulpinstanties zoals TeleOnthaal of de Zelfmoordlijn, zie overzicht: <https://www.zorgvoormorgen.be/hulplijnen>
- De Onlinehulp-Apps website screent interessante apps die ingezet kunnen worden voor welzijn en mentale gezondheid: <https://www.onlinehulp-apps.be/>

MINDERJARIGE DEELNEMERS -18
(T.E.M. 17 JAAR)

ANONIEME STUDIE

NIET-ANONIEME STUDIE

Deelnemers 13+

Deelnemers -13

Geinformeerde toestemming van een ouder/voogd vereist

Informed Consent van de deelnemer vraag je altijd, tenzij dit niet mogelijk is (vereist een motivatie in je EASHW-aanvraag)

